

RSMH:s kongress-uttalande år 2019

I helgen höll Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, RSMH, kongress, som sker vart fjärde år. Vi brinner för att förbättra levnadsvillkoren för personer med psykisk ohälsa, bland annat genom att förbättra sjukförsäkringsreglerna och minska självmorden. Vid kongressen 2019 valde vi att lyfta frågan om psykisk ohälsa och samtidig beroendesjukdom.

Krisläge: Stödet måste förbättras för socialt utsatta med psykisk ohälsa

Varje år dör över 900 personer av överdoser från läkemedel eller narkotika. Många av dessa hade även samtidigt psykisk ohälsa. Det är tre gånger fler personer än vad som dör i trafiken. Samhället måste se till att ge bra vård och omsorg till dessa extremt utsatta människor.

Åren efter psykiatrireformen satsades mycket på personer med psykisk ohälsa som hade samtidigt beroendeⁱ. Men sedan dess har det gått utför. Bostadspolitiken leder till att många ur gruppen blir hemlösa, vården är ofta bristfällig och socialtjänstens stöd har utarmats. Det saknas samordning, omhändertagande där hela människan är i centrum, och där du får behandling för både den psykiska ohälsan och beroendesjukdomen samtidigt – något som forskningen och Socialstyrelsen rekommenderarⁱⁱ.

Under de senaste 15 åren har den narkotikarelaterade dödligheten i Sverige dubblerats och är nu uppe i över 900 personer om åretⁱⁱⁱ. Det är tre gånger fler än antalet personer som dör i trafiken^{iv}. Många av dessa hade också samtidigt psykisk ohälsa, men fick inte tillräckligt med stöd och hjälp för sina problem.

Vi anser att samhället måste ändras radikalt för denna grupp. Metoder som man vet hjälper att minska dödligheten måste införas över hela landet. Därtill måste alla personer med psykisk ohälsa som har omfattande sociala problem få det stöd och den hjälp de har rätt till. Att du mår psykiskt dåligt eller har ett skadligt bruk av alkohol eller droger handlar inte om dåliga karaktärsdrag, där det räcker att skärpa sig, utan för att återhämta sig krävs förståelse, respekt och ett stöd som utgår från hela människan och hens historia.

Detta är en akut kris och vi kräver att följande förändringar genomförs:

- Regeringen inför en kriskommission som tar fram strategier för hur insatserna kring personer med psykisk ohälsa och sociala problem samordnas på ett fungerande sätt, både mellan psykiatri och socialtjänsten, men också inom olika enheter i psykiatri respektive socialtjänsten. Samordnad Individuell Plan, SIP räcker inte alltid.
- Valfungerande Assertive Community Treatment, så kallade ACT- team, införs över hela landet.
- Regeringen tilldelar Personligt ombud mer pengar så att funktionen införs i alla kommuner i landet och har resurser att ta hand om alla personer med psykisk ohälsa som har behov.
- Bostad Först införs över hela landet och samtidigt underlättas byggandet av billiga bostäder. Dessutom förändras allmännyttans krav, så att personer med låg inkomst och/eller sociala svårigheter har möjlighet att få förstahandskontrakt.
- Psykiatri ska ha större kontroll över förskrivningen av narkotikaklassade läkemedel.
- Motgiftet naloxon, som häver överdoser mot opiater och opioider, sprids bland grupper som har missbrukare i sin närhet.
- Insatser genomförs för att öka förståelsen för gruppens problem, och du ska inte kunna straffas för narkotikainnehav om du larmar vid en överdos.

- Regeringen genomför förslagen i utredningen 2018:90 som kräver att Folkhälsomyndigheten får ett större ansvar för att samordna myndigheternas ansvar. Det krävs en helhetssyn kring insatserna för personer med psykisk ohälsa, inklusive personer med samtida beroendeproblematik.

/RSMH:s kongress 2019

ⁱ https://www.regeringen.se/48ddbb/contentassets/906430d9feb248e984afbed18a37e65c/for-att-borja-med-nagot-nytt-maste-man-sluta-med-nagot-gammalt---forslag-for-en-langsigtigt-hallbar-styrning-inom-området-psykisk-halsa-sou-2018_90.pdf

(Sid 173-174)

ⁱⁱ https://www.regeringen.se/48ddbb/contentassets/906430d9feb248e984afbed18a37e65c/for-att-borja-med-nagot-nytt-maste-man-sluta-med-nagot-gammalt---forslag-for-en-langsigtigt-hallbar-styrning-inom-området-psykisk-halsa-sou-2018_90.pdf

(Sid 56 ff)

ⁱⁱⁱ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/folkhalsans-utveckling/halsa/narkotikarelaterad-dodlighet/>

^{iv} <https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/statistik/Olycksstatistik/officiell-statistik-polisrapporterad/nationell-statistik/>